

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Y. Gurbik,

Researcher of the Department of Administrative Management, Classic Private University

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF RECREATION AND TOURISM BUSINESSES UKRAINE IN THE REGULATION

У статті здійснено аналіз сучасного стану розвитку рекреаційно-туристичної сфери України в контексті державного регулювання. Визначено та проаналізовано основні проблеми розвитку рекреаційно-туристичної сфери на глобальному та національному рівнях. Обґрунтовується роль державного регулювання щодо забезпечення ефективного функціонування сфери, що досліджують у сучасних умовах її розвитку.

This article analyzes the current state of development of recreation and tourism Ukraine in the context of state regulation. Identified and analyzed the main problems of recreation and tourism at global and national levels. The role of government regulation to ensure the effective functioning of the scope, exploring in modern conditions of development.

Ключові слова: державне регулювання, рекреаційно-туристична сфера, Всесвітня туристична організація, Світова організація торгівлі, туристичні потоки.

Key words: government regulation, recreation and tourism sector, the World Tourism Organization, World Trade Organization, tourist flows.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах розвитку України рекреаційно-туристична сфера повинна стати важливою складовою національного господарства нашої держави. Зарубіжний досвід показує, що рекреаційно-туристична сфера здійснює вагомий вплив на соціально-економічний стан держави. Вона залучає до вироблення рекреаційно-туристичного продукту багато секторів та галузей національної економіки (будівництво, торгівля, транспорт, зв'язок, громадське харчування тощо).

Тема є актуальною, тому що, спираючись на ефективні механізми державного регулювання сприятиме подоланню багатьох проблем, які існують в рекреаційно-туристичній сфері України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання стану розвитку рекреаційно-туристичної сфери розглядалися багатьма науковцями. Серед вітчизняних науковців слід відмітити праці: В.О. Шаптала, О.О. Бейдика, В.Ф. Кифяка, В.К. Федорченко, Т.І. Ткаченко, І.В. Валентюк, Р.Б. Кожухівської, Т.А. Трохимець, В.В. Шулик, В.Я. Гавран та інших.

Проте у зв'язку з нестабільністю сучасних економічних процесів як на глобальному, так і національному рівнях, питання аналізу сучасного стану розвитку рекреаційно-туристичної сфери потребують постійних дос-

ліджень. У вітчизняній науковій літературі мало уваги надається проблемам комплексного та стратегічного державного регулювання рекреаційно-туристичної сфери як єдиної цілісної системи. У більшості випадків зазначені сфери досліджуються окремо. Тому дана проблематика потребує подальшого дослідження в науковому та практичному аспектах.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є проведення ґрунтовного аналізу сучасного стану розвитку рекреаційно-туристичної сфери в Україні в контексті державного регулювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Важливою рисою сучасного стану рекреаційно-туристичної сфери в Україні є поєднання тенденцій глобалізації та національної специфікації її розвитку. Внутрішня політика держави щодо рекреаційно-туристичної сфери не може бути ефективною без врахування постійних змін, що відбуваються у світі. Тому наш аналіз сучасного стану рекреаційно-туристичної сфери буде включати взаємодію двох вимірів: глобального і національного.

Вагомим моментом розвитку рекреаційно-туристичної сфери стало входження України у жовтні 1997 року до Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО), "а 25 вересня 1999 р. Україну було обрано для входження до

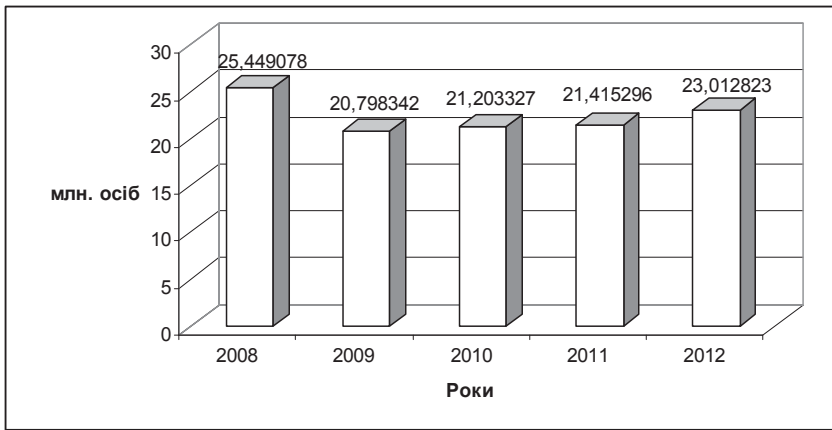

Рис. 1. Динаміка в'їзного туризму в Україні за 2008—2012 рр.

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

складу Виконавчої ради ВТО. Цей факт, безумовно, є ознакою довіри до України з боку 133 держав-членів ВТО та визнання України, як держави з великим туристичним потенціалом" [2, с. 137].

Це є значним успіхом зовнішньоекономічної політики нашої держави, адже створює сприятливі умови для застосування механізмів ЮНВТО щодо стимулювання та поліпшення розвитку національної рекреаційно-туристичної сфери з врахуванням глобалізаційних процесів. А також надає значні можливості щодо просування вітчизняного рекреаційно-туристичного продукту на світовий ринок.

Але, на жаль, слід зазначити, що світові інтеграційні здобутки нашої держави в межах співпраці з ЮНВТО щодо розвитку рекреаційно-туристичної сфери використовує не досить ефективно, практично лише на рівні науково-теоретичної взаємодії та методологічних порад. А рівень практичної реалізації та застосування цих здобутків є мінімальний та носить декларативний характер.

Тому ми вважаємо, що Україна не ефективно використовує потенціал і можливості членства у Всесвітній туристичній організації, що значно гальмує і ускладнює процес розвитку та удосконалення національної рекреаційно-туристичної сфери в руслі світових тенденцій та змін, тому необхідно переглянути стратегію діяльності України в ЮНВТО. Адже величезний світовий досвід державного регулювання рекреації та туризму, який отримала наша держава після вступу до ЮНВТО—необхідно використовувати виходячи з позицій раціоналізації, оптимізації та адекватності національним інтересам.

Вагомою подією в процесі інтеграції України у світовій економічній організації став вступ до Світової організації торгівлі (СОТ), що призвело до структурних перетворень та нових адаптацій нашої економіки до світових торговельних моделей та стандартів. Якщо проаналізувати вплив вступу України до СОТ щодо розвитку та функціонування рекреаційно-туристичної сфери, то можна зробити наступні висновки.

По-перше, в цілому вступ України в СОТ вплинув на рекреаційно-туристичну сферу опосередковано, через суміжні галузі (будівництво, медицина, транспорт тощо).

По-друге, структура рекреаційно-туристичного ринку України не відповідає аналітичним прогнозам розвитку світового туризму, що були проведені ЮНВТО по

результатам досліджень "Tourism: 2020 Vision". Які визначили, що найбільш популярними видами туризму до 2020 року будуть пригодницький, екологічний, культурно-пізнавальний, тематичний, круїзний, екстремальний [12]. В Україні на недостатньому рівні розвинуті ці види туризму, тому загальом збільшення попиту на рекреаційно-туристичному ринку після вступу до СОТ не спостерігається. Однією з основних причин такого становища в розвитку рекреаційно-туристичної сфери України є те, що стратегічні державні програми України щодо даної сфери не враховують нові світові виклики розвитку рекреації та туризму, адже прий-

малися досить давно (1999 рік — "Указ Президента України про "Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року" [4]; 2002 рік — Постанова Кабінету Міністрів України "Державна Програма розвитку туризму на 2002—2010 роки" [3]), і тому потребують подальшого перегляду та нової законодавчої ініціативи з боку нашої держави.

По-третє, рекреаційно-туристичний ринок продовжує залишатися непривабливим для інвесторів, це зумовлено тим, що рівень якості рекреаційно-туристичних послуг визначається необхідністю забезпечення значної кількості послуг і інфраструктури (житлово-комунальні послуги, зв'язок, транспорт тощо).

Значним чинником, що визначає сучасний стан функціонування та розвитку рекреаційно-туристичної сфери у світі стала фінансова криза, яка розпочалася у кінці 2008 року.

Закономірно, що фінансова (економічна) криза негативно вплинула і на сучасний стан рекреаційно-туристичної сфери України. Підтвердженням цьому є аналіз регулярних офіційних статистичних досліджень, щодо показників рекреаційно-туристичної сфери, які проводяться відповідними державними органами та структурами.

Якщо до 2008 року динаміка в'їзного туризму в Україні показувала зростаючі тенденції (рис. 1), то протягом 2009 року Україну відвідали 20,8 млн в'їзних (іноземних) туристів, на 4,6 млн осіб менше, ніж за аналогічний період 2008 року [10]. Така ситуація є дуже несприятливою для функціонування рекреаційно-туристичної сфери в Україні, адже рівень розвитку в'їзного туризму світовою спільнотою визнаний одним із індикаторів якості життя та соціально-економічного розвитку країн [8, с. 6].

Але з початком послаблення світової економічної кризи в наступні роки відбувається зростання в'їзного туризму. І особливо це простежується у 2012 році, вагомим чинником у створенні даної ситуації стало проведення в Україні Євро-2012.

Причому слід зазначити, що у порівнянні з 2011 роком на всіх рівнях мотивацій туристичного потоку спостерігалось зменшення іноземного туризму, окрім з метою культурного та спортивного обміну, релігійні поїздки тощо, де спостерігається суттєве збільшення (в 22 рази), яке призводить загальом і до загального збільшен-

Таблиця 1. Порівняльний рейтинг країн в'їзного туризму в Україні за 2011/2012 рр.

	Країна	Осіб 2012 р.	Частка 2012 р.	Осіб 2011р.	Частка 2011 р.	2012/2011 рр.
	Всього	23012823	100%	21415296	100	+ 6%
1	Росія	9526695	41%	9018487	42%	+5%
2	Молдова	4849115	21%	4071785	19%	+16 %
3	Білорусь	3091780	13%	2643988	12%	+14 %
4	Польща	1404086	6%	1720104	8%	-18 %
5	Румунія	791281	3%	735233	3%	+7 %
6	Угорщина	742445	3%	862051	4%	-14 %
7	Словаччина	476574	2%	564337	3%	-16 %
8	Німеччина	274073	1%	231718	1%	+15 %
9	Узбекистан	185518	0,8%	141163	0,7%	+24%
10	США	134128	0,6%	127924	0,6%	+5 %
	Разом 10 країн	21475695	93%	20116790	93,3%	

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

ня іноземних туристів в 2012 році порівняно з 2011 роком.

Серед країн, з яких найбільше приїжджає туристів до України, перше місце традиційно посідає Росія — 41 %. Порівняно з 2011 роком частка потоків російських туристів до України збільшилася на 5 %. Молдові належить — 21 %, Білорусь — 13%, Польща — 6 %, Румунія — 3 %, Угорщина — 3 %, Словаччина — 2 % (табл. 1) [10]. Таким чином 90,6 % кількості іноземного туризму забезпечують країни, з якими Україна має спільний кордон. Загальна частка провідних держав світу таких як США, Японія, Англія, Франція та інші складає менше п'яти відсотків.

Виїзний туризм почав показувати тенденції падіння вже у 2008 році. Така спадна динаміка спостерігалася і протягом 2009 року. Так, виїзний туристичний потік за 2009 рік зменшився порівняно з 2008 роком на 164,6 тис. осіб та становив 15,3 млн осіб.

Проте з 2010 року відбувається стрімке зростання виїзного туризму і у 2012 році він становив 21,4 млн осіб, що на 6,1 млн осіб більше ніж у 2009 році (рис. 2).

Виїзний туризм за 2012 рік, виходячи з критерію

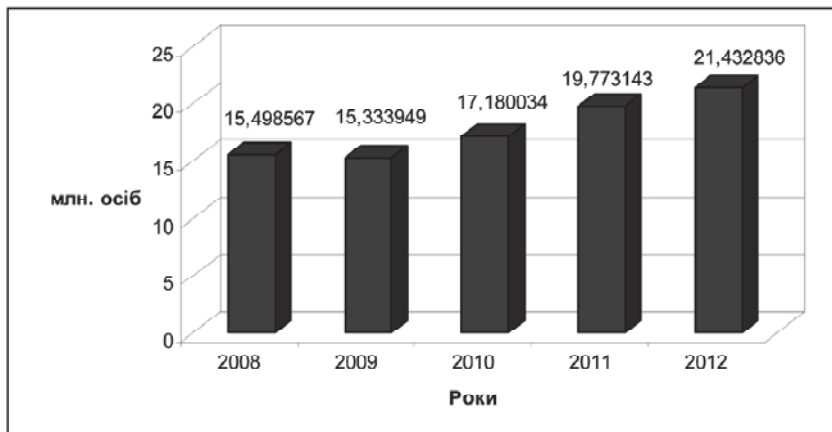

Рис. 2. Динаміка виїзного туризму в Україні

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

спрямування подорожей до країн можна характеризувати наступним чином порівняно з 2011 роком: у країни СНД туристичний потік збільшився на 5,6 %, до країн ЄС — зростання на 12 %, до інших країн — збільшення на 4 %. Зростання виїзного турпотоку до країн ЄС відбулося в основному за рахунок збільшення кількості виїжджаючих українських туристів до: Польщі (на 13 %, або на 662,3 тис. осіб), Чехії (на 99,3 %, або на 149,3 тис. осіб), Словаччини (на 2 %, або на 82,4 тис. осіб), Угорщини (на 2 %, або на 33 тис. осіб), Греції (на 7,5 %, або на 27,3 тис. осіб). Збільшення виїзного турпотоку до країн СНД відбулося в основному за рахунок зростання кількості виїжджаючих українських туристів до: Росії (на 9 % або на 465,9 тис. осіб), Білорусії (на 6 % або на 92,6 тис. осіб), Казахстан (на 32,5 % або на 5,8 тис. осіб), Туркменістан (на 69 % або на 2,8 тис. осіб), Вірменія (на 16 %, або на 2,5 тис. осіб) [10].

Загалом порівняльна структура виїзного туристичного продукту за мотивацією у 2012/2011 роках склалася наступним чином.

Найбільше зменшення у порівнянні з 2011 роком організованих поїздок виїжджаючих українських туристів припало на Туреччину (79 %, або на 335,8 тис. осіб), Єгипет (82 %, або на 169,5 тис. осіб), Росію (22 %, або на 52,6 тис. осіб), Об'єднані Арабські Емірати (88 %, або на 46,6 тис. осіб), Польщу (39 %, або на 44 тис. осіб) [10].

Службові поїздки зменшились за рахунок зменшення кількості виїжджаючих українських туристів до: Росії (63 %, або на 158,1 тис. осіб), Німеччини (93,1 %, або на 51,7 тис. осіб), Угорщини (88 %, або на 43,1 тис. осіб), Польщі (16,1 %, або на 33,5 тис. осіб), та Словаччини (89 %, або на 30,9 тис. осіб) [10].

Інша ситуація спостерігається у приватних поїздках виїжджаючих українських туристів. Статистичні дані за 2012 рік показують процеси зростання в даному виді поїздок. А саме за рахунок кількості виїжджаючих українських туристів до: Польщі (на 15,4 %, або 739,8 тис. осіб), Росії (на 14 %, або 677 тис. осіб), Туреччини (на 203,1 %, або на 308,7 тис. осіб), Єгипту (на 204,1 %, або на 173,5 тис. осіб) та Румунії (на 36,1 %, або на 168,8 тис. осіб) [10].

Серед країн в які виїжджають наші громадяни знову традиційно перше місце посідає Росія, потім ідуть Польща та Молдова. Хоча слід відзначити, що порівняно з 2011 роком українські туристи зменшили свої туристичні подорожі на 2,1% до Молдови, 7% до Туреччини та 1,2 % до Румунії.

Найбільше зростання відбулося візду туристів з України до Чехії — 99,3 %, Словаччини — 19,3% та Польщі — 13 % (табл. 2) [10].

Якщо розглянути рейтинг країн виїзного туризму за метою поїздки, то у 2012 році ситуація склалася наступним чином. Службова поїздка — перше

Таблиця 2. Порівняльна динаміка рейтингу виїзного туризму за країнами в Україні за 2012/2011 рр.

	Країна	Кількість осіб. 2012/2011рр.
1	Росія	5941305/5475455
2	Польща	5765184/ 5102885
3	Молдова	2174173/2221379
4	Угорщина	1759986/1726957
5	Білорусь	1673717/1581128
6	Туреччина	563184/605592
7	Румунія	549966/556792
8	Словаччина	508008/425585
9	Німеччина	380554/361689
10	Чехія	299444/150181
	Разом 10 країн	

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

місце посідає Польща. У сфері організованого та приватного туризму перше місце посідає Росія. Хочеться відмітити, що в даному рейтингу всі країни є сусідами України, в тому числі і Туреччина, яка має з нашою державою спільний морський кордон.

У нашій країні протягом 2011 року туристичну діяльність здійснювали 4 793 одиниць, з них туроператорів — 877, турагентів — 3 512 та суб'єктів екскурсійної діяльності — 404, відповідно 18,3%, 73,3% і 8,4% [10].

Динаміка кількості туристів які обслуговувалися суб'єктами туристичної діяльності показує тенденції зростання. Так, у 2011 році було обслуговано на 3 % більше порівняно з 2010 роком (рис. 3).

У 2012 році, кількість в'їзних (іноземних) туристів, обслугованих ліцензіатами, становила 270 тис. осіб, що більше на 15,2 % або на 35,7 тис. осіб, у порівнянні з 2010 роком [10]. Таке зростання зумовлене тим, що у багатьох українських регіонах відмічаються дуже високі показники обслуговування ліцензіатами кількості іноземних туристів.

Кількість виїзних туристів, обслугованих ліцензіа-

тами протягом 2012 року, становила 1,9 млн осіб, що більше на 57 % або на 706,4 тис. осіб, порівняно з 2011 роком.

Негативні явища простежуються лише з обслуговуванням ліцензіатами внутрішнього туризму. Так, кількість внутрішніх туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності протягом 2012 р., становила 715,6 тис. осіб, що менше ніж у 2011 р. на 91,6 тис. осіб, або на 11,3 % [10].

Діяльність туроператорів та тур агентів у 2011 році в регіонах показує, що найбільше туристичних обслуговувань відбувається в м. Київ (20%), Донецькій області (9,2%), Дніпропетровській області (9%), АР Крим (7,4%).

Загальний аналіз кількості туристів обслуговуваних ліцензіатами, показує, що пріоритетним видом туризму в Україні у 2012 році був виїзний туризм, адже на нього припадає 64,5 % туристів, обслугованих ліцензіатами, на іноземний — відповідно 9 %, на внутрішній — 27 % [10].

Така ситуація є дуже негативною, тому що в нашій державі проголошені пріоритетними видами туризму іноземний та внутрішній, адже вони найбільше сприяють розвитку рекреаційно-туристичної сфери та ефективніше наповнюють бюджет країни.

Якщо проаналізувати екскурсійні потоки за останні п'ять років, то до 2008 року вони мали тенденцію зростання і лише у 2009 році відбувається спад кількості екскурсантів в Україні. Далі у 2010 році спостерігається певне зростання. Але у 2011 році відбувається знову різкий спад екскурсійних потоків на 32% порівняно з 2010 роком (рис. 4).

Більше 77 % кількості суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність, припадає на наступні регіони України: АР Крим (57%), Львівську область (14%), Закарпатську область (3,2%), та Херсонську область (3%) [10].

Загалом, якщо підвести підсумки щодо діяльності туроператорів і турагентів в Україні протягом 2012 року, то можна зазначити наступне.

Як і у 2010 році пріоритетним видом туристичної діяльності продовжує залишатися виїзний туризм.

Протягом 2012 року туристичними підприємствами обслуговано туристів на 3% більше ніж у 2011. Причому збільшення відбулося за іноземним і виїзним туризмом. Так, виїзний туризм збільшився на 15,2%, виїзний на 57%. Внутрішній туризм, навпаки, зменшився — на 11,3% [10].

Крім цього, практики зазначають, що на даному етапі основними проблемами, які гальмують подальший розвиток рекреаційно-туристичної сфери, є:

- застаріла інфраструктура засобів розміщення туристів;
- відсутність ефективного механізму сприяння вкладенню коштів у розбудову туристичної інфраструктури;
- недостатня ємність платоспроможного внутрішнього попиту;
- потребує вдосконалення законодавча база, що регулює засади туристич-

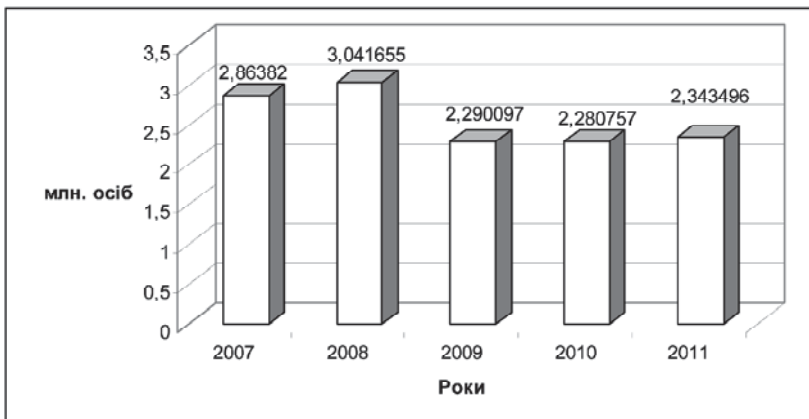

Рис. 3. Динаміка кількості туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України за 2007—2011 рр.

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

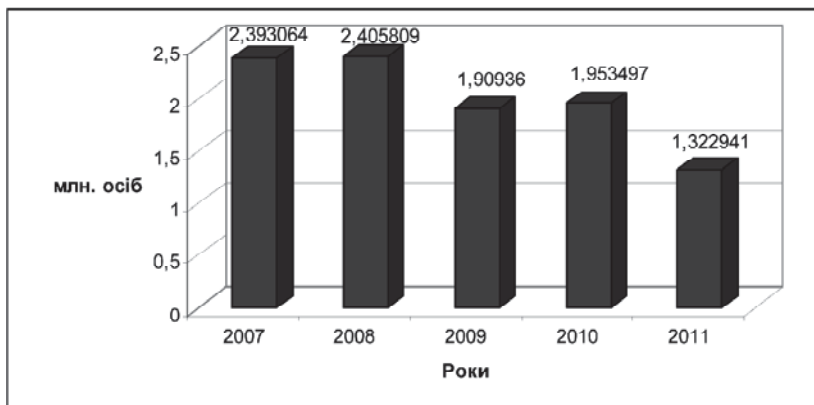

Рис. 4. Динаміка розвитку екскурсійних потоків в Україні

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

Таблиця 3. Динаміка розвитку санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні за 2007–2011 рр.

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку		Дитячі оздоровчі табори	
	всього	у них ліжок, тис.	всього	у них ліжок, тис.	всього	у них місць, тис.	всього	у них місць, тис.	всього	у них місць, тис.
2007	523	143	269	21	302	64	1934	224	18363	226
2008	518	142	262	21	302	64	1916	221	18672	218
2009	513	141	252	21	296	62	1907	216	17379	198
2010	510	141	234	19	290	60	1920	217	17342	196
2011	508	141	224	19	280	59	1947	216	17703	194

Джерело: за даними Державної служби статистики України.

Таблиця 4. Динаміка розвитку мережі підприємств готельного господарства та інших місць тимчасового проживання України за 2007–2011 рр.

Роки	Кількість готелів	У них номерів
2007	1420	62165
2008	1595	71580
2009	1684	76019
2010	1731	79833
2011	3162	76986

Джерело: за даними Статистичного щорічника України за 2011 рік [6, с. 491].

ної діяльності;

— необхідне створення більш ефективної системи підготовки кадрів [9, с. 26].

Структуру рекреаційно-туристичної сфери України складають заклади санаторно-курортної та оздоровчої сфери, підприємства готельного господарства тощо.

Слід відзначити, кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів у 2011 році зменшилася по 3 видам порівняно з 2010 роком. Найбільше зменшення на 4% у 2011 році зазнали будинки та пансіонати відпочинку. Але позитивним моментом є те, що у 2011 році найбільше зростання зазнали дитячі оздоровчі табори а саме на 20% порівняно з 2010 роком (табл. 3).

Вітчизняні дослідники відзначають, що в ринкових умовах сьогодення санаторно-курортна справа зазнає структурних змін, в першу чергу, пов'язану з організаційно-управлінськими засадами, які призвели до зміни форм власності і управлінської структури. Так, за даними Державного комітету статистики в 2002 році санаторно-курортні заклади тривалого перебування за фор-

мами власності розподілялися наступним чином: державні — 40%, колективні — 55%, приватні — 0,8%, міжнародних організацій — 4,2% [11]. Це свідчить, про те, що подальшого поширення набувають приватні та колективні форми власності в даній сфері. Тобто, формуються нові умови функціонування рекреаційно-туристичної сфери в Україні, які повинні базуватися на наступних етапах:

- значне скорочення централізованого планування;
- визначення ключових пріоритетів в інвестуванні;
- приведення цін до фактичної вартості, у відповідності із попитом і пропозицією;

— реорганізація форм власності, від створення малих підприємств до приватизації рекреаційних земель і всіх потенційних об'єктів власності [7, с. 246].

Проте слід зазначити, що Україна далеко не повністю використовує наявні рекреаційні можливості для розвитку санаторно-курортної сфери.

Недоліки санаторно-курортної сфери, які заважають у просуванні на ринок національної санаторно-курортної пропозиції, полягають, перш за все, у застарілій матеріально-технічній базі, яка не відповідає вимогам часу, недостатності фінансування державних закладів та низькій конкурентоспроможності госпрозрахункових підприємств [11].

Важливою складовою в структурі рекреаційно-туристичної галузі є готельне господарство, що являє собою матеріально-технічну базу галузі, найбільшою мірою впливає на рівень туристичного сервісу та формування туристичної інфраструктури, а також визначає вид, особливості і якість турпродукту [1, с. 29].

У 2011 році кількість підприємств готельного господарства та інших місць тимчасового проживання в Україні порівняно з 2010 роком збільшилася та становила 3162 одиниці (табл. 4). Проте слід відмітити, що кількість номерів навпаки зменшилася на 4%, або на 2 847 одиниць.

У 2011 році найбільше збільшення кількості готелів порівняно з 2010 роком відбулося в наступних регіонах України: АР Крим — на 547 одиниць, Івано-Франківська область — на 307 одиниць, Одеська область — на 136 одиниць.

Динаміка місткості підприємств готельного господарства відображена в таблиці 5 свідчить про певні позитивні зрушення. Але слід зазначити, що рівень використання місткості готельних закладів України у 2011 році залишався досить низьким, та становив 22% [6, с. 492]. Економічні підрахунки свідчать, що рівень завантаження готелів у розмірі 25% є критичною межею і подальше зменшення призведе до банкрутства підприємств [8, с. 153].

Таблиця 5. Динаміка місткості підприємств готельного господарства в Україні за 2000—2008 рр.

Роки	Одноразова місткість, місць	Обслуговано приїжджих, тис	Коефіцієнт використання місткості
2000	102906	3287,4	0,24
2005	106048	3938,2	0,33
2010	186621	4047,8	0,18
2011	154233	4656,8	0,22

Джерело: за даними Статистичного щорічника України за 2011 рік [6, с. 492].

Одна з головних проблем готельного господарства в сучасних умовах розвитку в Україні полягає в тому, що головним чином мережа підприємств готельного господарства (готелі, мотелі, кемпінги тощо) формувалася ще за часів Радянського Союзу в 70—80-х рр. А тому сучасна національна система готельних підприємств багато в чому не відповідає міжнародним стандартам, адже будувалася на основі проектів та планів радянської системи. Сьогодні більшість готелів потребують реконструкції та капітальних й поточних ремонтів, тому що інтенсивна їх експлуатація призвела до значного зносу готелів та їх матеріально-технічного оснащення.

Тому пріоритетним напрямом зміцнення матеріальної бази туристичних підприємств має бути проведення реконструкції, модернізації та будівництва об'єктів готельного бізнесу за рахунок власних коштів підприємств і шляхом залучення інвестицій [5, с. 19].

Загалом вітчизняні дослідники стверджують, що основними проблемами у готельному секторі економіки України, залишаються: "високий рівень зносу основних засобів невисокі темпи будівництва нових і реконструкції функціонуючих підприємств різних типів і розмірів із сучасним оснащенням, орієнтованих на різні категорії споживачів [8, с. 155].

Вагомим чинником, що перешкоджає розвитку готельного господарства в Україні є недосконалість нормативно-правової бази. Законодавство України чітко не визначає стратегії розвитку та суті готельного господарства, його місця у сфері рекреаційно-туристичних послуг. Адже, між показниками розвитку готельного бізнесу й туризму простежується високий кореляційний зв'язок, тобто розвиток одного призводить до розвитку іншого і від нього ж і залежить. Кількість проживаючих у готелях безпосередньо визначається обсягами внутрішнього і зовнішнього туризму. Водночас туристичні компанії, розвиваючи свою діяльність в певній країні, орієнтуються на самперед на стан готельного сектора [1, с. 30].

Тому подальший розвиток готельного господарства, потребує розробки та удосконалення системи механізмів державного регулювання, які б забезпечували реалізацію правової, організаційної, соціально-економічної та фінансової основи в даному секторі економіки України.

ВИСНОВКИ

Аналіз сучасного стану розвитку рекреаційно-туристичної сфери України показує необхідність створення нової державної стратегії, яка повинна спиратися на досвід світових організацій та країн з приводу державного регулювання рекреації та туризму та вивчення світових тенденцій розвитку даної сфери.

Також аналіз стану досліджуваної сфери дає підставу стверджувати, що вагомим зовнішнім фактором, що

перешкоджає розвитку рекреаційно-туристичної сфери, був вплив світової фінансової кризи в Україні. Серед внутрішніх факторів слід відмітити політичну нестабільність української влади, яка, на жаль, продовжується і сьогодні.

Проте з послабленням світової економічної кризи, як ми бачимо,

відбувається покращення практично всіх складових рекреаційно-туристичної сфери і особливо саме в 2012 році. Зрозуміло, що вагомим чинником цього стало проведення Євро-2012.

Але слід зауважити, що в рекреаційно-туристичній сфері існує ще багато невирішених проблем. Зазначені проблеми необхідно вирішувати через створення єдиної системи державної координації рекреаційно-туристичної сфери та розроблення ефективної та послідовної державної політики щодо досліджуваної сфери.

Необхідно створити нову державну стратегію розвитку рекреаційно-туристичної сфери в Україні, яка повинна спиратися на досвід світових організацій та країн.

Література:

1. Гладуняк Ю.В. Державне регулювання розвитку готельного господарства: проблеми та перспективи / Ю.В. Гладуняк // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). — 2009. — № 3. — С. 29—36.
2. Максименко С.В. Туристская деятельность: международно-правовые аспекты / С.В. Максименко. — Одесса: Латстар, 2001. — 168 с.
3. Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002—2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квіт. 2002 р. № 583 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 18. — Ст. 935.
4. Про Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 р.: Указ Президента України від 10 серп. 1999 р. // Урядовий кур'єр. — 1999. — № 41.
5. Про стан та перспективи розвитку туризму в Україні: інформаційно-аналітичний матеріал до парламентських слухань / Авт.-упор.: В.І. Цибух, Г.П. Науменко, В.К. Федорченко, Ю.О. Безукладніков та ін. — К.: Видво КІТЕП, 2000. — 87 с.
6. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України / За ред. О.Г. Осауленко. — К.: Консультант, 2007. — 556 с.
7. Стафійчук В.І. Рекреація: Навч. посібник / В.І. Стафійчук. — К.: Альтерпрес, 2006. — 264 с.
8. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія / Т.І. Ткаченко. — 2-ге вид., випр. та доповн. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. — 463 с.
9. Туризм і ресторанний бізнес: сучасні тенденції та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7—9 лютого 2007 р.): [тези доповідей] / відп. ред. А.А. Мазаракі. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. — 350 с.
10. www.ukrstat.gov.ua
11. http://tourlib.net/statti_ukr/lubiceva3.htm
12. http://tourlib.net/books_tourism/kvartainov_tourism17.htm

Стаття надійшла до редакції 18.07.2013 р.